

Vaikne kena kohakene...

Tuntud laulu “Vaikne kena kohakene” autori Ferdinand Mühlhauseni elu ja loomingut tutvustav näitus on Rakke raamatukogus avatud 20. detsembrini.

Aime Kinne

*Vaikne kena kohakene,
kõige kallim surmani.
Armas isamajakene
minu meeles alati.*

Ei leidu vist eestlast, kellele see lauluviis tuttav pole. Kõik aga ei tea sugugi, et laulu looja oli pime isetegevuslik helilooja Ferdinand Mühlhausen, kelle sünnist möödus 16. novembril 140 aastat ja 28. novembril saab 60 aastat tema surmast.

Sündinud on ta Järvamaal Koeru kihelkonnas, kust peatselt kolis pere Virumaale Salla valda Traksi tallu, kus möödus Ferdinandi lapsepõlv. On teada, et ta lõpetas saksa õppekeelega Tallinna kreiskooli, kus tema

pinginaabriks oli tulevane kirjanik Eduard Vilde. Õpingutega samaaegselt organiseeris ta koolis laulukoore, mida ise ka juhatas. XIX sajandi lõpul kolisid vanemad Rakkesse Sopi tallu.

Kuigi Mühlhausen oli õppinud põllumajandust, asus ta tegutsema äri alal. Samal ajal osales aktiivselt seltsielus, oli Rakke Haridusseltsi abiesimees. Arvates, et Venemaal äri paremini läheb, läks Peterburi kaupmeheks. Seal hakkas tal silmanägemine halvenema ja 1919. a kaotas nägemise täielikult.

Oma elust oli helilooja pime 25 aastat. Haiglapäevil avastas ta enda jaoks kitarr, mille abil hakkas komponeerima. Tagasi Rakkess olles valmis “Armas isakohakene”.

Mühlhauseni muusikalise loomingu võib kokku võtta 30 lauluga. Laulutekstides on ta kasutanud J. V. Jannseni, L. Koidula, M. Veske jt eesti ärkamisaegsete luuletajate loomingut. Kõigist tema lauludest õhkub suurt siirust ja soojust.

On tunda, et just muusika aitas tal oma rasket saatust trotsida.

Ka tänapäeval ei ole Mühlhauseniit Rakkess unustatud. Helilooja 105. sünniaastapäeval avati Sopi talu seinal mälestustahvel. Tänu kodu-uuriija Helmut Joonuksi kogutule on nüüdki Rakke muuseumis võimalik eksponeerida materjale helilooja kohta.

Praegu Mühlhausenite majas (Sopil) elav Malle Tõugjas-Kuus on leidnud oma elukohas ruumi helilooja fotodele.

Südamlikud olid ta meenu-

tused heliloojast ja kohtumistest tema tütre Gerda Feldtiga. Ta vahendas neid emotsionaalselt üleriigilise projekti “Lugeda on mõnus” õpilastele ja õpetajatele. Tänuväärse töö on ta teinud ka albumi “Mälestused ei kustu” koostamisega.

Näitus ongi koostatud Malle Tõugjas-Kuusi materjalidest, mida täiendavad Rakke keskkooli õpilaste kodu-uurimuslik töö “Ühe laulu jälgedes” ja Viljandi kultuurikolledzhi õpilase Merle Tombaku kursusetöö “Isetegevusliku helilooja”.